

EPITHALAMIVM
HEROIS ILLVSTRISSIMI
IOANNIS
TSERCLASI TILLI
VICTORIS SPONSI.

nec non

BELLONÆ
PERTINACISSIMÆ
MAGDBVRGENSIS
SPONSÆ DEVICTÆ
NVPTIIS COACTIS
decantatum.

G. S. I. S. G.

PRAGÆ,
Imprimebat PAVLVS SESSIVS.
Anno M. DC. XXXI.

Illusterrimo Domino

Dⁿ. CAROLO ALEXANDRO MICHNAE S. ROM:
IMP: COMITI DE WACZINO
VA. &c. &c.

Author Salutem..

Gloria TSERCLASIANA flammis sine Amoris
sue Martis, Germania Virginitatem expugnata exhibitis, in suum
seruitium coegit hoc poema, meq[ue] partus MAGDEMBVRGICI, seu
VICTORIÆ TILLIANÆ grauitatem pangere docuit. Quicquid
præstisti, Tibi uni, ILLVSTRISSIME COMES, offero, cui de felicitate
TILLIANA, Tui Parentis Illustrissimi sudoribus adiutâ, fractus non
postremus debetur, cum paternis uestigij alacriter insistat; mihi autem, do-
cet non prouerito, fauere - pergas. Vale.

Herois Nymphæq; canam certamen alacre
Iudicium casti Paridis celebrando secundum.
Cui dea rixarum teturum Discordia fecit
Principium, finemq; dedit Bellona subasta.
Tu mihi Phoebe faue, simulatum prodere Phoebum
Qæ furias Nymphæ falsa pietate ligauit,
Ordior, & casti castos cano Martis amores.
Iupiter armifonans, Romano primus in orbe
FER NANDVS, Germanorum comitia dixit
Numinibus, fluens tempestatesq; coacti
Terribiles Martis jucundâ ut tolleret aurâ,
Mutaretq; diu vibratum sanguine fulmen.
Iamq; R ATISBONAM Magnatum venerat ingens
Concilium Legatorumq; caterua, Monarcha
Quæis responſa dedit, pacemq; volentibus auxit:
Sed dijs T E VTONIBVS quæ vellet quæq; saluti
Prodeſſent patriæ, dum cognoscenda dediſſet
Commoda, dumq; dij pacis libasse quietem.
Censerentur: adeſt vario Discordia vultu
Cui pulsæ vires reparavit BALTHICVS ardor.
Atq; suum largè concessit SVECIA nomen:
Ludibrium quæror, secum ſic illa; gregatim
Ut dum concilium peragunt, convivia pandunt
Numina, grata deæ non ſit præſentia magnæ?
Sermones tantùm pugnarum ſpargere numen
Creditur: eſt aliud monſtrandum, viribus, armis,
Cæde, cruore, viris, gladijsq; potentia dudum.
Qæ monſtranda fuit, tandem monſtretur, iniquis
Ne vilis videar fungus terris, & inutile numen.
His dictis, pomum formavit milite SVECO
(Pomum quod melius, ſi vellem, caſtra vocare n.)
Verbis & iſtis: PRO LIBERTATE, notavit.
Viderat hoc varijs quondam jaſtata procellis
MAGDBVRGIS, ſubito ſibi taliter inde locuta:

Virgo recordaris nuper quaſſata furenti
Marre, tame, tandemq; tuam graſſante per auram.
Peste, puditiæ fuerint quam magna pericla
Iaſta tua, ut caſte vix conservaveris ignem.
Virgineum Vestalis? ad hoc dubium tibi crescit,
Num pomum latum pro libertate beata.
Accipere expediāt, quod fert occasio prompta?
Sed forſan (respondendo ſibi talia dixit)
Non tibi præbetur pomum, fortalſe deabus?
Competit hoc, qualis narratur Iuno Pelasga,
Aut qualis fertur Pallas clypeata, venuſta.
Fingitur aut qualis Venus, efformata Poetis.
Audijt has Nymphæ voces ſimulatus Apollo;
Antifte cupiens ſtimulando promptus adelſe,
Iudiciumq; ſuum, quicquid ſentiret, aperit
Explicuit, ſalemq; ſonum profudit ab ore:
Ambigis an, Virgo, pro libertate capeſſas?
Sæpè optata tibi quod fert occasio, pomum?
Non Pallas petit, aut Venus hoc, nec Iuno ſuperba;
De forma fuit hiſce tribus lis magna deabus?
Pro pomo, pomum dederat Discordia formæ.
Sed libertati melius concordia sancta
Addixit, pro quo pariter certare deabus?
Si placeat tribus, & ſua veſtimenta decoræ
Deponant, nulli iubeo te cedere; veſtes
Non depone tuas, esto ſub judice nullo,
Quidq; deæ poſſint Nympha experiere togata:
Iupiter ipſe quidem cupiet tibi tollere veſtes
Sed ne cede deo, ſed contrà audentior ito
Et libertatis veſtes defende potenter;
Nam te iudicio nudam ſi ſiſtere pergas
Ne fur Mercurius per blandimenta iocofa.

Pacificæ Veneris tua vestimenta, timendum,
Surripiat; nudumq; trahas tunc corpus; inermem.
Ecce despiciant Nympham ludantq; togatae
Iudicioq; Iouiq; dea, parere paratae.
Sermonem fundis qui non mihi displicet, inquit
Virgo, sed iuste potero non perdere pomum.
Iupiter hoc jubeat si tollere: Libera Virgo,
Quæsiuit personatus, quam Marte cruento
Insidias magnas nescis tibi struxerit ante
Iupiter, & quærat miserè te perdere: iuste
Hinc defende tuam libertatem atq; penates.
Pacificam Venerem, respondit Virgo, timere
Cogor, Troianæ fortæ quæ Palladis hastas
Fregit; & eximiaæ cui pulsæ potentia cœlit
Iunonis; quam fulminibus præclarus, amare
Iupiter haud horret Romanus; vincere tantas
Si solet illa deas, & vincere nuda, togata.
Quid non efficiet: sed personatus Apollo
Respondens dixit vanos hos esse timores,
Vincere cum nequeat Venus hæc nisi nuda, sed illas.
Quæ se judicio substernunt sponte; quod ipsam.
Bellonam fugiat, necdum celare querelas.
Virgo potens, dixit simulato talia Phæbo:
Scito Phæbet togam Veneris satis esse potenter;
Cedunt arma togæ, pacem veneramur amictam.
Legibus egregiis & libertate togatam.
Hoc tibi concedo, dixit larvatus Apollo,
Sed te scire decet Venus est ut grata togata.
Quæ vestimentis sua lenocinia vendit
Legibus & libertates induita ructur.
Sic defende tuum quoquæ libertatis honorem.
Legibus, his si non poteris, defende potenter.

Viri:

Viribus ac armis; vi vim Bellona repelle;
Nec te decipient uestes seu toxica pacis.
Nec te terribilis Martis tarantara cruda.
Terrebit; nam paciloquos scis blandida Virgo
Ludere amatores; libertatiq; nocere.
Non sinis hos. Sint te Martis fera bella lacestant.
Si Deus est Mauors, dea tu Bellona, resiste.
Iudicium cognosco probum, respondit Amazon.
Candoremq; tuum: monitis edocta valebo:
Et quia te pugnare volo monitore, beatus
Tu mihi tutor eris; Iove non gaudebo parente;
Nam pater ille ferox nimis est, nimiumq; cruentus.
Et quia judicio justo pomum mi sumere suades,
Hoc capiam, sed virginem defendere mentem.
Ne desiste; mori Virgo, mage vivere Virgo
Opto; iugiq; placet remorare gravamen.
His dictis pomum cœpit malesvasa Virago.
Tutor at illius, cataphracta ut cingeret eius.
Corpus, turritum validâ caput ægide texit,
Pectus loricâ, prægrandi brachia scuto,
Atq; sago Nympham longo super induit, inde
Hanc circum erexit fortissima mænia, valla.
Balistas, fossas, & propugnacula mille.
Ista RATISBONÆ Romani Iupiter orbis.
Audijt ingeminans: nota est clementia nostra,
Dixit, vos scitis præsentia numina. qvondam.
Qui totas gentes potuisse perdere, mundus.
Ut sciret totus me non spirare cruorem.
Humanum (gladio paucos punire, sat esse
Magnum perfidiæ exemplum scelerisq; statutum.
Persuasus) ferio yeniam poscentibus, ultro
Hostibus ipse dedi pacem, culpisq; pepercit.

A 3

Idem

Idem MAGDBVRGI feci; me nocere tandem.
Huic immorigera lenem parcendo fuisse
Incipitis : video furias clementia nostra
Nutriuit; me præsumit fore filia mitem
Posthac, atq; suis confidit viribus, ac si
Durius insulsam non castigare valerem
Imo nec auderem. Sed vos mihi numina vestrum
Declarare animum, iuste mereatur an ista
Filia, carnifici ut misere iugulanda feroce
Dedatur : Responderunt cui numina fida
Iupiter alme tuis, clementia nota per orbem,
Est tua sat patefacta quidem; sed & ardua bella
Sunt iam clara satis. quis castigare rebelles
Sueuisti; tandem scitur te foedera pacis
Ex optare : sed hæcce suis quia destruit armis
Filia, sat iuste posses occidere diram
Quæ quia stulta magis quam circumspeta Virago,
Hanc ne trade nisi, potius compesce rebellem
Connubio domitam fac ut te noscere discas
Non nimium lenem, nimiumq; necesse cruentum
Sic tibi debebit grates, faciesq; timere
Punitam. Suasis FERNANDVS annuit istis,
Laudauitq; deum mentem Martemq; vocavit
Cui sic: ut volui, es fortis perfringere turmas
Amissus peruersas : tete domitore trophae
Hostilis vidi turbæ : victore triumphos
Te merito plures potuisse ducere, verum
Mi de subiectis, stratisq; rebellibus haud est
Gloria magnifico latetq; ornanda triumpho
Sat mihi sat multum per te mea gloria crevit
Telluri Mauors, Mavors super æthera note
Quare te volui recreare quiete. Sed ecce

Per-

Perfida Virgo meos præsumit temnere vultus;
Si te connubio non vult agnoscere casto
Illa tuis strictum cohibenda relinquitur armis.
Si tolerare iugum malit, Sponalia adorna,
Nuptam deflora castus, cohibeque rebellens,
Ut noscat patrem, & cesset contemnere diuos.
Numinis ad nutum subito se cuncta spopondit
Facturum Mauors perfecturumq; Virago
Ut sciat esse voluntati patrisq; DEIq;
Standem; nec toties perfricta fronte vocandum
Iudicium falsi Paridis, qui tollere pomum
Imperio vellet, nymphæq; addicere SVECÆ.
Et cum multa RATISBONÆ pia numina votis
Req; peregrissent capiunt comitia finem
Interea Mauors Heroem miserat illum
PRAGENSI in pugna quem olim fortuna notavisse
Et maiore vigil prudentia laude beavit,
Ut Paridem doceat non lædere Virginis offa
Siue medullarum vires exsugere cunctas
Tutorum fictum minime patiatur, & eius
Virginis ut sibi conciliat generosus amores
Heros lassatus nullo fractusq; labore
Phæbum dum querit falsum PAPENHEIMIVS armis
Seu falsum Paridem cogit sibi querere nidum;
Huic offert nidum, Marti socianda Virago
Quam licet & monitis sualisoq; rogaret Achates
Mauortis, Nymphæq; minas superadderet; ut se
Præceptis Patris & Martis cito sisteret, illum
Clementem fore, judicio meliore sed istum
Quam Paris usurum fictus, quia risit amantem
Virgo Mauortem & se agnoscere velle negauit
Connubium, ac armis pro libertate micare;

B.

Caita

Casta manete virorum expers, pomumq; tueri:
Ne te poeniteat, dixit PAPENHEIMIVS heros,
Virgo caue, tantum iniuste quod tollere pomum.
Ausa deæ es Veneri, paci & sua iura negare.
Vt or iure meo, respondit Virgo, meamq;
Defendo libertatem, pomumq; capello;
Hoc mihi, non Veneri pacis, debetur amoena;
Siue velis Veneri soli hoc addicere pomum.
Siue tribus diuis, non cedam: mente Minervam.
Haftaram ingenioq; meo superare potens sum;
Nec me Iunoni quis cedere Maiestate.
Cernet, quæ Paphiam quoq; libertate venustam,
Conspicuā vinco. respondit Martius Heros;
Si quæ proponis, facies; mihi crede Virago.
Sæua tuum corpus torquebunt fortiter arma;
Viribus ipsa tuis nolito fidere; pomum,
Suadeo syncerè, potius citò destrue; pacem.
Sic Veneris non offendes, viuesq; Virago,
Nam nullam poterit Mauors prætendere causam,
Ob quam ad connubium possit te cogere durum.
Iudicio pomum Veneri nolito dicare,
Dixit Virgo, tuo: Paridis sententia nota est
Quæ quondam Veneri malesano tradidit ore,
Pomum, quæ mæchæ raptum perfecit iniquum.
Iliacæ, admovit Danais quæ castra Pelasga,
Deniq; quæ magnæ destruxit mænia Troiæ:
Sic quoq; si Veneri pomum di mitterem, atroci
Me bello premeret Mauors, armisq; subactam.
Dirueret; pomo memet defendere possum.
His intellectis, castris PAPENHAIMIVS egit,
Et Nympham occlusit vallorum carcere, eandem
Tormentis orsus varijs affligere, verum.

Resti-

Restitit illa, feræ nivibus dum frigora brumæ
Algerent, Martemq; armis pugnare verarent.
Ast ubi conualuit tellus, viresq; resumpfit,
Surgit TSERCLASIVS Mauors, & visere Nympham.
Incipit hæc dicens: ussit me paxq; Vénusq;
Atq; tuum placide justit me corpus amare;
Quæ mihi poscit & matricem te conciliare benigna;
Te gere morigeram, Veneriq; Ioviq; placebis.
Virgo interrupit Martis, dicendo, loquelas.
Puncta mihi iustis si conditionibus adfers
Quæ libertati faveant, ego prompta placebo.
Excipiens Mauors, ne conditione maligna
Te cogi dicas, inquit, tibi nomina dicam.
Officium quorum venio perferre rogatus.
Mars adsum Iovis & clari sub nomine Phæbi,
Sumq; Paris Venerem pacis defendere præsto,
Castus præ reliquis cupio hic Hymenæus haberi.
Elige quod magis est Nymphæ tibi numen amatum.
Hoc tamen addo: Iovem debes cognoscere Patrem,
Sacerorum numen debes admittere Phæbum,
Laurigeram debes Venerem nutrire, simulq;
Noiscere amatorem & mihi te submittere Sponso,
Sed Paridem an Martem poscas hic elige paucis.
Cui Virgo, me nominibus terrere deorum.
Vis solis Mayors: nulla hic electio pro me;
Nam Virgo moriat, si mors me tollere poscat;
Sin Parcæ parcant, castè volo vivere Virgo:
Non puto consumet tetricum Iovis omnia fulmen,
Nec me terribit, dudum quia perdere memet
Quæsiuit, sed non valuit, nec credo valebit.
Romanum penitus nolo cognoscere Phœbum.
Coelitus est eternim oblatus mihi divus Apollo.

B 2

Cui

Cui sacro officium facri confessio sacram
Præfusis Augustana dedit dixitq; tulitq;
A te libertas si conservetur amoena
Pacificam Venerem cupio nutrire parata;
Et libertatem sanctam si vis defendere iuste,
Bellis non opus est Martis, nec Iudice; nulla
Lis erit ut Paridis viçibus fungaris ineptis.
Sin mea libertas non conseruabitur, ipsam
Armis defendam. Sed Hymen mihi displiceret omnis.
Ergo, Mars quærit, non poscis nubere Virgo?
Es libertatem virtute parata tueri?
Tot tibi sunt vires: cupis & tot ferre labores?
Ista negare nefas, respondet Virgo, tuebor
Ius mihi quæsitum fortis Bellona; Virago,
Vt dixi, nolo memet sociare marito:
Nubere sin vellem, nolle te ducere, Nymphas
Qui iam privasti tot virginitate decoras;
Nempe PALATINAS, BOEMAS, aliasq; ligasti
Grandi conubio matronas atq; puellas;
Hæc non sufficiunt: pergis violare decentem
Christiadum morem, prohibentem ducere plures
Vxores? Bigamum tantum non posco videre,
Seu Phæbum, seu te Paridem, Martemq;, Iovemq;
Siue geras Veneris præfectum siue Hymenæum.
Hæsit ad hæc Mauors, quæ Virgo dixit, at inquit:
Quæ Mars sum plures fateor me ducere; sed non
Est Marti licitum bello expugnare rebelles
Vxores? cunctis me nunc abdico, ligari
Vt tu sola queas Marti Bellona marito;
Christiadum vero Martem non polluit ulla
Me Veneris scabies, quia sprexit & ista, Virago
Noluit ulterius verbis consumere tempus?

Mars,

Mars, ubi se Phœbum, Paridem, Veneremq;, Iovemq;;
Et Martem, tandem Sponsum fore dixit habendum.
Ast ego carminibus vanis ne ludere dicar.
Aures, absoluam paucis fortissima Martis
Gesta quibus diuū tot munera sancta peregit.
Carceribus primo quam castigare coactis
Incepit Martis Pylades, PAPENHAIMIVS heros;
Iam Mars ipse iubet vestes deponere, litem
Iudicio ut Paridis valeat deponere iudex:
Noluit & quia se diloricare Virago,
(Verbera nam timuit membris nudata tenellis)
Fulgure terribili caput terrere rebellem,
Iupiter ignita veluti cum detonat axe.
Fulgura terrifico subito ausa repellere bombo
Martem inflammavit ne iam mortaria sola
Fulgoribus faceret duris resonare, sed amplis
Faucibus ex tormentorum sua fulmina ferret;
Et licet his multum fuerit stupefacta molestis
Fulminibus, tamen his est respondere Virago
Ausa, quibus visis coepit monstrare cruentum
TILLIVS officium Martis, fortisq; ligatam
Ancipitis chlamidem gladij dissolvere nisu.
Balistis fractis, propugnaclisq; subactis,
Et vallis expugnatis, fossisq; repletis,
Cum iam perdiderit clypeumq; sagumq; Virago
Illaq; quævis vestimentum superinduit armis
Pacificum, tenuit zonam pallamq; suburbi,
Vrbis siue nouæ placida est circumdata veste.
Sed non conteritus Mauors, Bellona quod arma
Perdiderit, fuerit lanæ cum vestibus illa
Non dum exuta, globis quæ sat se opponere possunt;
Hinc Bellona, satis fucrit munita, togata.

B 3.

Sciret

Sciret ut illa tamen, Iunoni ut Iupiter almus
Imperat, esse potestatem viresq; regendi
Bellonam Marti: jussit deponere eandem
Pacificas Mauors vestes, chlamidemq; suburbis
Exuere invitam gladijsq; virisq; coegit.
Sed furibunda suos vestis quia solvere nodos
Noluit ut flammā potius lacerauerit illam
Credidit haud solo Mars esse indusio amictam.
Nec aliud tamen hic sensit nī indusio eidem
Esse sub aptato sicas, ensesq; sagumq;
Corpus ad hūc quibus est armis tutata Virago:
Sed Mavors (licet interea approperare rogati,
Maximē amatores, fuerint conatibus ausi
Magnis, ut tegerent spoliatam vestibus amplis)
Armis atq; sagō Nympham nudavit aperte,
Sic tandem Nympha est Hymenæum nōscere castum,
Connubioq; (rūta sed libertate) ligari,
Et Paridi & Sponso nudam se sistere, crēbris
Pacificam precibus Venerem exorare coacta,
Atq; Iovi Patri sese submittere, Phæbum
Mox habitura suum, cum iam Præcursor eidem
Relligione viam IOANNES TILLIVS ornet.

F I N. I S.

UNIV. BIBL.
MÜNCHEN